

Sygn. akt. IV Ka 696/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Mirosław Kędziński

Sędziowie SO Włodzimierz Hilla

SO Adam Sygit - sprawozdawca

Protokolant sekr. sądowy Aleksandra Deja-Lis

przy udziale Andrzeja Chmieleckiego - prokuratora Prokuratury Okręgowej
w Bydgoszczy

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 roku

sprawy **D. B.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Inowrocławiu

z dnia 17 maja 2013 roku sygn. akt II K 585/12

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną karę łączną łagodzi do 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności; w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. D. – Kancelaria Adwokacka w I. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym; kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IV Ka 696/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 17 maja 2013 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 585/12:

-połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego D. B. wyrokami Sądu Rejonowego w Inowrocławiu, wydanymi w sprawach VI K 63/11 i VI K 192/11 i w ich miejsce wymierzono karę łączną w rozmiarze jednego roku i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1 wyroku),

-pozostałe rozstrzygnięcia połączonych wyroków pozostawiono do odrębnego wykonania (punkt 2 wyroku),

-umorzono postępowanie odnośnie wydania wyroku łącznego w zakresie wyroków wydanych w sprawach II K 76/07, XIII K 1158/08 i VI K 813/10 (punkt 3 wyroku),

-zwolniono skazanego od obowiązku zapłaty kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa (punkt 4 wyroku).

Apelację od powyższego orzeczenia, w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 wyroku, tj. odnośnie wymierzonej kary łącznej wniósł obrońca skazanego, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mający wpływ na jego treść a polegający na niesłusznym przyjęciu, że pomiędzy popełnionymi czynami, za które D. B. został skazany wyrokami w sprawach VI K 63/11 i VI K 192/11 istnieje odstęp czasowy wynoszący 11 miesięcy i wnosząc o zmianę wyroku poprzez wymierzenie kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego była zasadna i doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku na korzyść D. B., choć nie w postulowanym zakresie.

W przedmiotowym postępowaniu, zainicjowanym wnioskiem skazanego (k. 1), Sąd Rejonowy w Inowrocławiu – działając zgodnie z regułą art. 570 k.p.k. – przedmiotem orzekania uczynił wszystkie, wydane wobec skazanego a obecnie prawomocne wyroki skazujące (k. 63-64). Skarżący nie formułował zarzutów odnośnie zakresu wydanego wyroku łącznego i zaskarżone orzeczenie w tym zakresie należy uznać za słuszne. Połączono bowiem kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach VI K 63/11 i VI K 192/11, gdyż pierwsze z orzeczeń skazujących zapadło w dniu 14 lipca 2011 roku a oba czyny, osądzone w tych postępowaniach, zostały popełnione jeszcze przed tą datą. Jednocześnie brak było podstaw do połączenia kar orzeczonych w sprawach II K 76/07, XIII K 1158/08 i VI K 813/10, gdyż poszczególne czyny były popełnione już po datach wydanych bezpośrednio wcześniejszych wyroków.

Respektowane były więc podstawowe a ustawowo określone warunki do wymierzenia kary łącznej, wynikające z przepisu art. 85 k.k. Przepis ten stanowi, że jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2005 roku w sprawie I KZP 36/2004, publ. OSNKW 2005/2 poz. 13, a mającą moc zasady prawnej, zawarty w art. 85 k.k. zwrot „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (lub kolejnych) przestępstwa. Stanowisko to jest również podzielane w nin. sprawie. Chodzi więc o pierwszy chronologicznie – przy czym decyduje data wydania a nie uprawomocnienia się - wyrok, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstw.

Prawidłowo ustalając warunki określające możliwy zakres wyroku łącznego Sąd Rejonowy w Inowrocławiu dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych (a właściwie w ocenie poczynionych ustaleń prawidłowo odzwierciedlonych treścią wyroku i jego uzasadnienia k. 33, 37-38), który znalazł przełożenie na treść rozstrzygnięcia w postaci wymiaru orzeczonej kary łącznej. Przyjęto bowiem, iż czyny za które D. B. został skazany w sprawach VI K 63/11 i VI K 192/11 dzielił okres blisko roku, co zostało potraktowane jako okoliczność obciążająca (strona 5 uzasadnienia). Tymczasem prawidłowe ustalenia wskazują, że skoro czyny te zostały popełnione w dniach 7 grudnia 2010 roku (k. 26) i 7 stycznia 2011 roku (k. 23-24) to dzielił je przedział jedynie miesiąca. Ta okoliczność (bliskość czasowa) oraz zbieżność przedmiotu ochrony (przestępstwa przeciwko mieniu) winny skutkować wymierzeniem kary łagodniejszej niż uczynił to Sąd Rejonowy orzekając karę roku i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności, czyli stosując zasadę kumulacji (strona 5 uzasadnienia).

Ustawowe reguły wymiaru kary łącznej wskazują, iż w przedmiotowej sprawie granice te wynosiły od roku i dwóch miesięcy do roku i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności. Powyższe, prawidłowo dokonane ustalenia i właściwa ich ocena, nie pozwalały Sądowi Rejonowemu w Inowrocławiu na wymierzenie maksymalnie dopuszczalnej kary. Przedstawiona na tę okoliczność argumentacja (odwołująca się również do błędnych ustaleń faktycznych) nie może zostać przez sąd odwoławczy zaakceptowana. Popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest w zasadzie istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za wymierzeniem kary surowszej od wynikającej z dyrektywy pełnej absorpcji. Z drugiej jednak strony, mechaniczne stosowanie zasady pełnej kumulacji kar również nie

zasługuje na aprobatę, ponieważ stanowiłoby wyraz formy jedynie odpłaty, częstokroć – jak w tym postępowaniu - nieusprawiedliwionej realiami sprawy i cechami sprawcy. Choć jest oczywiste, że orzeczenie kary łącznej nie musi przynosić skazanemu korzyści, to znaczy wymierzenia kary łącznej w wymiarze niższym od arytmetycznej sumy poszczególnych kar, to jednak wysokość tak ustalonej kary łącznej może być obniżona, gdyby kara taka nie była w danym przypadku celowa.

Jednocześnie nie znaleziono racjonalnych podstaw aby zastosować - wnioskowaną przez apelującego – zasadę pełnej absorpcji a tym samym wymierzyć karę w minimalnej wysokości czyli roku i dwóch miesięcy pozbawienia wolności. Byłoby to sprzeczne z zasadami wymierzania kary łącznej, tj. koniecznością uwzględnienia: wcześniejszej wielokrotnej karalności sądowej, popełnienia przestępstw w warunkach art. 64 § 1 k.k., opinii jednostki penitencjarnej odnośnie zachowania skazanego w toku odbywania kar oraz rozbieżności kwalifikacji prawnej i braku tożsamości pokrzywdzonych przestępstwem. Przeważa pogląd, podzielany przez sąd orzekający w sprawie, iż wymierzenie kary łącznej na zasadzie absorpcji pełnej możliwe jest wtedy, gdy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi ścisły związek podmiotowy, przedmiotowy, jak i czasowy. W ocenie sądu, możliwość orzeczenia kary łącznej na zasadzie absorpcji należy rozważać w szczególności w sytuacji uznania przez sąd, że czyny przestępne w wypadku ewentualnego jednoczesnego sądenia powinny być ocenione w ramach konstrukcji przestępstwa ciągłego (art. 12 k.k.), bądź jeśli granica pomiędzy realnym a pomijalnym zbiegiem przestępstw nie jest zbyt wyraźna, czy też gdy z dwóch lub więcej pozostających w zbiegu czynów przestępnych jeden dominuje w ocenie całości zdarzenia. Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zaistniała.

Wobec powyższego zmieniono zaskarżony wyrok łagodząc orzeczoną karę łączną do jednego roku i czterech miesięcy. Zdaniem Sądu Okręgowego tak wymierzona kara i jej dolegliwość będzie spełniać wszystkie nałożone przez ustawodawcę funkcje. W ten sposób zostaną osiągnięte cele zapobiegawcze i wychowawcze, dostarczy to skazanemu dodatkowej motywacji do zmiany postępowania w przyszłości, skłoni go do przestrzegania społecznie akceptowanych norm postępowania, jak również rozstrzygnięcie uwzględni potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, wpływając na przekonanie, że przestępstwo nie uchodzi bezkarnie, a przeciwnie spotyka się ze sprawiedliwą, efektywnie wykonaną karą.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy. Jednocześnie wydatkami za postępowanie odwoławcze obciążono Skarb Państwa, zasądając na rzecz adwokata ustanowionego z urzędu zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu odwoławczym, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 ust. 3 i § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (publ. Dz. U. nr 163, poz. 1348 z 2002 roku z późn. zm.).